

Gospodarske skušnje.

Kako krma dela na mleko.

Časnik „Italia agricola“ naznanja o tej zadevi skušnje, ki se nam vredne zdijo naznaniti tudi našim bralcem.

Čem več ima krava mleka, temveč ima mleko vode v sebi, temveč ima sirnine (sirnih delov), pa tem manj maslenih delov. Krave, katere so pozimi stradale, dado spomladi tudi pri obilni dobri krmi le malo surovega masla in sira. Krave, katerim se je krompir pokladal, veliko molzejo, pa iz njihovega mleka se naredi le srednje dobro surovo maslo. Tropine iz pivarij naredijo veliko mleka, al krave oslabijo po njih. Da krave več molzejo, pomaga se s tem, da se klaji dodaja soli in lanenih preš, — da se frišni klaji (travi) dodaja otrobov, ki se podelajo z mlačno vodo, — repe in perja od burgundske pese s slamo pomešane. Mleko dobi zopern okus na paši, kjer raste luk, bezeg in grenkulja, — višnjevo barvo dobi mleko, če živina je oblajst (farbovnik, *Isatis tinctoria*), blegjaj (*Hyacinthus comosus*) in klobučasto trstocvetko (*Butomus umbellatus*), — rumeno barvo od povodnje zlatice (kalužnice, *Caltha palustris*) in žefrana, — rdečo barvo pa od brošča in rdečih jagod.

Tudi nekaj o mravljah.

V 49. listu „Novic“ je spisal gosp. J. B. iz D. za brambo mravelj tako-le: „o ne! na koncu vejice ni bilo družega kakor brez števila onih zeleno-rujavih mrčesov, ki se sadna ali drevesna uš imenujejo“ — Pri teh so se mravlje mudile“. — A zakaj so se mudile pri ušéh? Ali so jih mravlje pokončavale? O ne! mravlja, prišedši do uši, jo tako milo boža in zgače, da uš naposled od sebe dá neko rumeno-zelenkasto kapljo, katero mravlja hlastno povžije, ter se zopet k drugi uši podá in ravno tako dela, kakor molzica pri kravah. Drevesna uš je po takem molzna krava za mravljo. — Kjer mravlje na drevo plezajo, gotov smeš biti, da so uši ondot. Pomečkaj vse uši, in drugi dan ne bo nobene mravlje videti pri drevesu.

To so moje večletne skušnje in mravlja se sme v tem oziru res imenovati „policaj“ ali „ovaduh“ drevesnih uši, kakor je mravlje že neki gospod imenoval v „Novicah“.

Živinozdravniška skušnja.

* *Trd golžún (krôf) dobí kuretina večkrat*, če se turšice, ječmena ali sicer trde krme preveč nažré, ki v golžúnu zaostane, da žival nevarno zbolí. Človek in živina si z jedjó in krmo preobloží želodec, pri kuretini pa večkrat kot želodec trpí golžún. Tako zbolela perutnina pa se, če je sicer zdrava, večidel kmalu reši svoje nadloge, če se jej 2, ali če treba, 3 majhne žlice olja tacega, kakor ga za solato rabimo, noter vlije. Tako z oljem ozdravljena kuretina je čez par ur zopet tako veselo po dvorišču letala, kakor da bi jej nič ne bilo.

Naznanilo občinam in gospodarjem,

ki potrebujejo gozdnega in sadnega drevja.

V državnih Primorskih drevesnicah je do spomladi na prodaj eno-, dve-, tri- in štiriletnih 115.603 hojevja, 668.241 pa listnatih gozdnih dreves, poleg teh pa tudi 353.779 sadnih dreves.

Cena vsem je nizko postavljena; posamesni gospodarji ali občine ga dobijo po tarifi, kakor je odločena po c. kr. Primorskem gozdnem nadzorniku (k. k. Küstenländ. Forstinspector); gozdna drevesa za take kraje, ki se več ali manj na javno korist nameravajo z drevjem zasaditi in zopet pogozditi, se dobijo po nižji tarifi, in takim občinam in gospodarjem, ki želijo to storiti, pa so revni, se dadó, če jih je še kaj, celó brezplačno.

Prošnje v ta namen naj se pošljejo c. k. deželni vladi (k. k. Statthalterei) v Trstu.

Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta

vredjeni po mesecih.

Po „Oesterr. Landw. Wochenblatt.“

(Dalje.)

Meseca decembra.

Dné	Leta	
10.	1784.	Razglas, po katerem se je odpravila telesna sužnost na Pruskem.
12.	1873.	Je bila prva razstava mlekarstva na Dunaji, najvažnejša vseh enacih razstav do onega časa.
13.	1793.	Se je ustanovila prva podkovska in živinozdravilska šola v Würzburgu.
14.	1865.	Je bila svetovna razstava sirarstva v Parizu.
15.	1765.	Württembergška vlada priporoča pridelovanje brošča in na svitlo dá praktičen návod za obdelovanje te rastline.

(Dalje prihodnjič.)

Znanstvene stvari.

Poročilo

o 38. seji Matičnega odbora

v Ljubljani 6. dec. 1876.

(Dalje in konec.)

Ker se iz več krajev poprašuje po Matični knjigi „Zgodovina Avstrijsko-ogerske monarhije“, od katere pa Matica nobenega eksemplara več nima, se je določil drugi natis te knjige v 2000 iztiskih, da pa se naprosita prof. Šuklje in prof. Wiesthaler, pred drugim tiskom pregledati prvi natis.

Isto tako se določi nov natis 1. dela „nauka o telovadbi“, ker je prvi natis te knjige pošel, šole in učitelji pa vedno po njem poprašujejo; je gosp. Stegnar bil naprošen, naj po novih učnih načrtih vredi drugi natis.

V razgovoru, kaj naj bi Matica izdala prihodnje leto, je prišla beseda na mnoga dela, ki so bila že pred več leti Matici obljubljeni, a dozdej niso še izgotovljena. Gospodov, katerih se ta opomnja tiče, ne imenujemo, nadejaje se, da bodo mož beseda. Gotovo se poleg zemljevidov izdá prihodnje leto „Letopis“ Matičin, in doneskov javno po časopisu naprosijo rodoljubni pisatelji, da vredništvo dobi odličnega gradiva v ne predolgem času, da se more izdajanje knjig pravilno vršiti. Gotovo ima prihodnje leto tudi na svitlo priti v posebnem iztisku „Životopis dr. E. H. Coste“, ki ga spisuje in kmalu dovrši profesor Urbas. Želeti bilo bi tudi prof. Šumanove „slovnice“, ako za to in še druga izdavanja bode zadosti zmožna Matična blagajnica z ozirom na to, da je že lani račun kazal, da se je več izdalo, nego bi se bilo smelo, in da se račun koncem letošnjega leta sklenem, ki bode kazal finančni stan „Matice“.